Nr 250. Czwartek 3. Listopada 1853. Rok Gazecie 43.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inserсya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRZEGLĄD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 27. paźdz. Gminy Ponikwa wielka i Wołochy w obwodzie Złoczowskim chcąc dla poparcia nauk szkolnych odłączyć obowiązek nauczyciela w Ponikwie od służby diaka, podwyższyły z chwalebną gotowością dotychczasową kwotę 10 złr. 29 kr. m. k. przeznaczoną na utrzymanie nauczyciela na 133 złr. 40 kr. rocznie. Prócz tego przyczynili się do polepszenia dotacyi nauczyciela na czas pobytu w Ponikwie pp.: Dobrzycki zarządca dóbr roczną kwotą 2r., oficyaliści ekonomiczni Filip Hirsch i Jan Dąbrowski po 1r., pisarz magazynowy Urbanowski 30k., leśniczy Józef Naleski 30k. m. k., gorzelnik Streckenbach 1r., nakoniec gr. kat. pleban ks. Czerniawski 5r. na czas posiadania beneficium. Za pomocą tych składek podniosła się dotacya nauczyciela w Ponikwie na 196 złr. 41 kr. m. k. rocznie, co niniejszem podaje się z uznaniem do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

Lwów, 2. listopada. Z nadesłanych w drugiej połowie października r. b. raportów okazuje się, że cholera w przeciągu wspomnionego czasu zgasła w trzech miejscach Bukowińskiego, 2 miejscach Czortkowskiego i 2 miejscach Złoczowskiego obwodu, wybuchła zaś nanowo w dwóch innych miejscach Bukowińskiego i w 2 miejscach Żółkiewskiego obwodu, a przeto istnieje obecnie jeszcze w 2 miejscach Bukowińskiego obwodu, mianowicie w wyższym Horodniku i w Marzinie, w 1 miejscu, mianowicie w Mikołajowie w obwodzie Złoczowskim i w dwóch miejscach, mianowicie w Bełzie i Sielcu, w obwodzie Żółkiewskim.

Z zestawienia odnośnych dat numerycznych okazuje się następnie, że choroba ta od czasu pierwszego pojawienia się w tym kraju dnia 31. sierpnia r. b. w 5 miejscach Bukowińskiego, 2 miejscach Czortkowskiego, 3 miejscach Złoczowskiego i 2 miejscach Żółkiewskiego obwodu, a przeto w 12 miejscach liczących 22,162 mieszkańców dotknęła ogółem 339 indiwiduów, a mianowicie 152 mężczyzn, 117 kobiet i 70 dzieci, z których 156, a mianowicie 71 mężczyzn, 55 kobiet i 30 dzieci wyzdrowiało; 146, a mianowicie 62 mężczyzn, 48 kobiet i 36 dzieci umarło, a 37, a mianowicie 19 mężczyzn, 14 kobiet i 4 dzieci pozostało jeszcze w stanie choroby.

Podając te wypadki odnośnie do Nr. 237 Gazety naszej do wiadomości czytelników zwracamy jeszcze i na to uwagę, że teraźniejsze wystąpienie cholery co do zwykłych powodów choroby, jej symptomów i gwałtowności nie różni się od lat dawniejszych i że, podczas gdy dotychczasowe szerzenie się choroby tej jest mniej znaczne i mniej nagłe, także i stosunek śmiertelności wcale nie jest zatrważający.

Obwieszczenie

królesko stołecznego miasta Lwowa.

Głównem staraniem istniejącego od roku 1849 w moc wyborów tutejszych mieszkańców wydziału miasta Lwowa i magistratu było, aby obywateli miejskich, jak można najdłużej od podatków gminnych ochraniać.

Chociaż przez pożar ratusza tudzież miejskiego gmachu teatralnego i redutowego w r. 1848, przez wynikłe ztąd nadzwyczajne wydatki i przez zniżone dochody król. stołecznego miasta Lwowa, finansowe położenie gminy znacznie podupadło, wszelako powiodło się wydziałowi miejskiemu i magistratowi mimo tego, przez pięć lat obywateli tutejszych od wszelkiego podatku miejskiego ochraniać, czego żadne podobne miasto monarchii nie doświadczało.

Wyższe wymagania na cele kościołów, szkół, zakładów dobroczynności i zdrowia, zakwaterowania wojska, tudzież innych publicznych zakładów komunalnych do kasy miejskiej czynione, prócz tego większe wydatki przez podwyższone ceny robót i materyałów wywołane, a przez postęp czasu nakazane, zmuszają do ofiar pieniężnych, do których pokrycia zwyczajne dochody miasta dalej już nie wystarczają.

Po wszechstronnem i sumiennem rozważeniu tych wszystkich okoliczności tudzież uwzględniając inne znaczne ciężary obywateli Lwowa, wydział miejski na mocy §§. 8. i 9. przyznanego sobie dekretem wysokiego c. k. ministeryum z dnia 12. kwietnia 1849 l. 2585 zakresu działania na posiedzeniu dnia 20. b. m. zebrany jednogłośnie uchwalił: *aby na rok administracyjny 1854 t. j. począwszy od 1. listopada 1853 wraz ze stałemi podatkami t. j. z podatkiem gruntowym, domowym, zarobkowym i od dochodu, także i 5 procentowy dodatek, czyli 3 kr. od każdego reńskiego, jako podatek gminny był płacony.*

Ten dodatek dlatego w najmniejszej ilości 3 kr. wymierzono, ponieważ wydział miejski zarazem uchwalił: *opłatę od wyrobu czyli prawo propinacyi miastu przynależące o 15 procentu od 1. listopada 1853 podwyższyć.*

Stosownie do tego następuje podwyższona o 15%

T a r y f a

według której od artykułów opłacie propinacyjnej podlegających, ta należytość od 1. listopada 1853 pobieraną być ma:

Wymiar poboru od wiadra niższo austryackiego	Powszechny podatek konsumcyjny		Dodatek gminny		Podwyższona opłata od wyrobu		Razem	
	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.
Rum, arak, esencya ponczowa, rozolis, likwor i wszelkie słodzone trunki spirytusowe tak przy wyrobie jak i przy wprowadzeniu.	—	—	1	$41^1/_4$	6	$35^3/_4$	8	17
Spirytus gorzałczany, pokosty spirytusu winnego, stolarskie politury, spirytusy pachnące, tynktury, esencye i w ogólności wszelkie z ingrediencyami przepuszczane płyny, w których spirytus gorzałczany główną część stanowi, równie jak i: Gorzałka przy wyrobie lub wprowadzeniu:								
od 20 stopni mocy	—	—	—	40	3	50	4	30
„ 25 „ mocy	—	—	—	50	4	$47^2/_4$	5	$37^2/_4$
„ 30 „ mocy	—	—	1	—	5	45	6	45
„ 35 „ mocy	—	—	1	10	6	$42^2/_4$	7	$52^2/_4$
„ 40 „ mocy	—	—	1	20	7	40	9	—
Miód przy wprowadzaniu . .	—	30	—	—	3	4	3	34
„ „ syceniu	—	—	—	—	3	41	3	41
Piwo przy warzeniu	—	40	—	10	—	$11^2/_4$	1	$1^2/_4$
„ „ wprowadzaniu . .	—	10	—	10	—	$11^2/_4$	—	$31^2/_4$

Lwów dnia 25. października 1853.

Karol de Hoepflingen Bergendorf,

c. k. rzeczywisty radca gubern., przełożony wydziału miejskiego i magistratu.

(Litogr. „koresp. austr." o rozporządzeniu ces. względem prawa posiadania Izraelitów.)

Jak już wspominały dzienniki publiczne obeznane dokładnie ze stanem rzeczy, było cesarskie rozporządzenie z dnia 2. października r. b. względem prowizorycznej ważności przepisów ograniczających prawa posiadania Izraelitów przed rokiem 1848, wynikłością różnicy w zdaniach, jakie zachodziły w sądach przy osądzaniu wypadków przeniesienia majątku, a dlatego naturalnem następstwem stosunków jakie wynikły z jednej strony z praw zasadniczych i z konstytucyi państwa, a z drugiej przez ich zniesienie mocą patentów z dnia 31. grudnia 1851. Właśnie dlatego jest rzeczone rozporządzenie tylko prowizorycznem i zapowiada nadal ostateczne uregulowanie stosunków prawnych ludności izraelickiej pod względem ich stanowiska obywatelskiego, a mianowicie ich praw do nabywania własności ziemskiej.

Dowiadujemy się, że ta regulacya wkrótce nastąpi i niebawem zwołana będzie komisya złożona z deputowanych przynależnych ministeryów dla naradzenia się nad ostatecznem uregulowaniem rzeczonych stosunków i dla przygotowania propozycyi ku załatwieniu tej kwestyi.

Przekonani jesteśmy, że c. k. Rząd przy załatwieniu tej sprawy, w ocenieniu rozmaitych w tym względzie istniejących stosun-

ków w pojedyńczych krajach koronnych, uczyni w sprawiedliwości i życzliwości swojej zadość wszelkim prawom i interesom.

(Lit. kor. austr.)

(Dodatki od stałych podatków na rok administracyjny 1854.)

Na pokrycie potrzeb kraju i uwolnienia od ciężarów gruntowych na rok administracyjny 1854 należy w różnych krajach koronnych pobierać następujące dodatki od każdego reńskiego stałych podatków a mianowicie:

	Dla kraju.	Dla uwoln. od cięż. grunt
w Niższej Austryi — w Wiédniu	5 kr.	9 kr.
w Niższej Austryi — na prowincyi	9 „	9 „
w Wyższej Austryi	9 „	10 „
w Salzburgu	13 „	5 „
w Styryi	7¾ „	10¼ „
w Karyntyi	10 „	5 „
w Krainie	9 „	5½ „
w Istryi	7 „	7 „
w Gorycyi i Gradysce	7 „	7 „
w Tyrolu i Vorarlbergu	6 „	3 „
w Czechach	4½ „	7½ „
w Morawii	2 „	8 „
w Szlązku	6½ „	5½ „
w Galicyi	3½ „	11½ „
w Krakowie	6 „	4 „
na Bukowinie	1 „	10 „
w Dalmacyi	9 „	— „
w Węgrzech — Peszt-Buda	3½ „	10 „
w Węgrzech — Presburgu	4 „	10 „
w Węgrzech — Oedenburgu	4 „	10 „
w Węgrzech — Koszycach	5 „	10 „
w Węgrzech — Wielkim Warasdynie	4½ „	10 „
w Siedmiogrodzie	4½ „	6¾ „
w Kroacyi i Slawonii	11 „	3 „
w Wojewodynie	2½ „	8 „
w Lombardyi	3½ „	— „
w Wenecyi	5 „	— „

(Lit. kor. austr.)

(Kurs wiédeński z 2. listopada.)

Obligacye długu państwa 5% 90¾; 4½% 81⅜; 4% 73; 4% z r. 1850 —; wylosowane 3% 56; 2½% —. Losy z r. 1834 —; z r. 1839 —. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bankowe 1287. Akcye kolei półn. 2210. Glognickiej kolei żelaznej 795. Odenburgskie —. Budwejskie 260. Dunajskiej żeglugi parowej 618. Lloyd. 545¾. Galic. l. z. w Wiédniu —.

Ameryka.

(Oświadczenie posła mexykańskiego w obronie konserwacyjnych tendencyi Santa Anny.)

Jenerał Almonte, Mexykański poseł w Washyngtonie ogłosił w Nowojorskich dziennikach oświadczenie w obronie konserwacyjnych tendencyi Santa Anny, a mianowicie jego rozporządzeń, tyczących się reorganizacyi mexykańskiego wojska przeciw nieżyczliwym tłumaczeniom dzienników amerykańskich, które mogłyby narazić na niebezpieczeństwo przyjacielskie porozumienie między Mexykiem i Stanami Zjednoczonemi. Santa Anna nie myśli użyć narodowej armii Mexyku ani „za narzędzie do uciemiężenia swych spółobywateli", ani do wojny przeciw przyjaźnemu mocarstwu; ma bowiem tylko czysto obronne zamiary. Z listu do sekretarza stanu pana Buchanan w roku 1848 można się przekonać, że Matamoras i inne miasta na mexykańskim brzegu Rio del Norte są wystawione na ponowione napady zbrojnych band ze strony Amerykańskiej. A zważywszy, że Mexyk w traktacie Guadaloupe Hidalgo, odstąpił Stanom Zjednoczonym pewne przednie stacye wojskowe, które służyły mu za przedmurze przeciw napadom dzikich szczepów Indyan, i że rząd amerykański nie wypełnił traktatem na siebie przyjętych powinności trzymania tych Indyan na wodzy, tedy każdy uzna konieczną potrzebę, że Mexyk musi sam bronić swego terytoryum. *(W. Z.)*

Anglia.

(Poczta zachodnio-afrykańska.)

Londyn, 24. paźdz. Paropływ śrubowy „Hope" przywiózł tu *pocztę zachodnio-afrykańską*: z Lagos donoszą z 14. września o nowem rozpoczęciu kroków nieprzyjacielskich, które zaszły były wprzód jeszcze, a mianowicie w miesiącu sierpniu między królem i zbuntowanym przywódzcą Cossoco, i do czego wmieszali się Anglicy. Komendant Gardner i konzul angielski wyjednali 9. sierpnia zawieszenie broni pomiędzy walczącemi stronami, które jednak nie długo potrwało, zwłaszcza że król z Lagos otrzymał od króla z Badagry posiłki zbrojne. A że wojska z Lagos napadły przy tej sposobności na zamieszkałych w mieście Europejczyków, przeto wysłano tam 7 angielskich łodzi wielkich z całem uzbrojeniem i pod komendą p. Phillips'a, który wkrótce znów spokój przywrócił. Później, a mianowicie 3. września umarł król Atakoj nagle, i miał się sam otruć. Cossaco wystąpił więc jako pretendent, przeciął wszystkie komunikacye wodne, chcąc miasto Lagos zmusić głodem do poddania się. Komendant Phillips wyruszył przeto znów przeciw niemu, połączył wojska swoje z wojskiem nowego króla Docemo, syna zmarłego Akotoja, i wspólnie z nim spalił kilka włości. Dla lepszej obrony miasta Lagos rozpoczął porucznik Strickland budowę muru w poprzek wyspy, nad którą leży miasto pomienione. *(W. Z.)*

Francya.

(Powrót Cesarza z Compiegne. — Artykuł w Monitorze.)

Paryż, 25. paźdz. Jego Mość Cesarz powrócił dziś o pół do czwartej godziny z Compiegne do Paryża. Jechał w otwartym powozie i z eskortą dwóch szwadronów guidów i kirysyerów przez bulwary. Sam siedział na przodzie; wielka księżna Stefania Badeńska zajmowała pierwsze miejsce w powozie po prawym boku Cesarzowej. Liczne zgromadzone tłumy witały Cesarza głośnemi okrzykami i jeszcze z większym entuzyazmem niż zwyczajnie, co przypisywano manifestowi umieszczonemu w dzisiejszym Monitorze. Ten artykuł rozpowszechnił się bowiem bardzo prędko przez plakaty na rogach ulic, i zrobił jak się zdaje w ogóle bardzo pomyślne wrażenie. Jedna z tutejszych litografowanych korespondencyi powiada między innemi o tym artykule co następuje: Monitor przerywa nakoniec długie milczenie o kwestyi oryentalnej artykułem, w którym dyplomatyczna biegłość przeważa nad zwykłą jasnością politycznych ogłoszeń w Monitorze. Z artykułu Monitora można zarówno wnioskować wojnę jak i pokój, co zresztą więcej jest winą teraźniejszych niepewnych stosunków, aniżeli Monitora. *(Berl. Z.)*

Rozmaite wiadomości.

— *Journal des Debats* zawiera ciekawe zwłaszcza przy teraźniejszym stanie rzeczy sprawozdanie o fortyfikacyach naddunajskich, a między innemi pisze: Prawy brzeg Dunaju, po którym rozłożono wojska tureckie, wznosi się wszędzie wyżej od lewego. Jestto znaczną już dla Turków korzyścią, ztemwszystkiem jednak znajdują się gdzie-niegdzie przerwy, gdzie się dolina rozszerza i w głąb kraju zachodzi, a w takich też właśnie miejscach rozlewa się i Dunaj szeroko, tak że łatwiejsza byłaby już tamtędy przeprawa. — W tych więc miejscach mniej obronnych zbudowano twierdze wprawdzie nie pierwszego rzędu, lecz mimo-to dostateczne do chwilowego oporu. Służą też za dobre stanowisko wojenne dla korpusu mającego bronić przeprawy w obec przeważających wojsk przeciwnych. Płynąc za biegiem Dunaju znachodzi się najprzód miasto *Sistowe*. Rosyanie zniszczyli je byli roku 1811 zupełnie; teraz otoczone jest wałem i nasadzone basztami. Trochę dalej leży *Ruszczuk*, miasto z 30,000 mieszkańcami, i również podczas dawniejszej wojny zniszczone. Później odbudowano je znowu i ufortyfikowano z nowoczesną sztuką wojenną. Ruszczuk jest bezsprzecznie jednem z najwarowniejszych miejsc naddunajskich. *Giurgewo*, położone po lewym brzegu Dunaju służyło dawniej także dla lepszej obrony Ruszczuka. Odkąd jednak wyszło z rąk tureckich, odtąd też wybudowano na ostrowie dunajskim nowe fortyfikacye broniące z tej strony Ruszczuka. *Turlukaj* czyli Turtrakan miasteczko leżące naprzeciw wołoskiej wsi Olenica, było już dwukrotnie w ręku Rosyan, a w tej chwili stoi w tamtej okolicy liczny korpus rosyjski. Turlukaj opasane jest wałami i ważne z tego względu, że w tem miejscu możnaby łatwo most łyżwowy urządzić, i że ztąd wiedzie gościniec w głąb Bułgaryi na Rasgrad do Szumli. Omer Basza kazał to miejsce ufortyfikować przez inżynierów europejskich. Zrobić tu jednak należy uwagę, że wszystkie te warownie nigdy jeszcze niewstrzymały przeprawy przez Dunaj, a Rosyanie z łatwością przeprawiali się na tamtę stronę, zwłaszcza że Turcy nigdy niestawiali im w tej mierze silnego oporu. Zresztą wiadomo, że Rosyanie oblegli roku 1828 te trzy twierdze, poczem dopiero rozpoczęli dalszy pochód wojenny. *Silistria* jest jedną z najwarowniejszych twierdz naddunajskich, a Rosyanie zdobyli ją roku 1829 z wielką tylko trudnością. Jenerał Dybicz ociągał się nawet już po zajęciu Warny z pochodem swoim do Adryanopola, i czekał na zdobycie Silistryi. Twierdze naddunajskie zwykle przez cały rok wstrzymywały wojska rosyjskie. Czem bliżej do morza, tem też szerszem korytem i powolniej płynie Dunaj. W odległości kilku godzin od Silistryi tworzy wielki zakręt, poczem zwraca bieg swój ku stronie północnej na Gałacz, a ztamtąd uchodzi w kierunku wschodnim do morza czarnego. Kraina leżąca wzdłuż Dunaju i między morzem czarnem nazywa się Dobruczo, i szeroka 12 do 20 godzin. Za Silistryą leży włość Rasowa, lecz w tem miejscu niepodobna przeprawić się przez Dunaj dla moczar rozciągających się po lewym brzegu Dunaju. W tem miejscu zbliża się Dunaj ku morzu czarnemu. Z *Rasowy* aż do portu w Kustendje liczą 12 godzin odległości. Przesmyk ten przerznięty był niegdyś fosą i obwarowany wałem cesarza Trajana przeciw napadom dackim;

(Bezpłatne wydawanie żołędzi z lasów skarbowych przyzwolone. — Postanowienia względem przedaży chleba i cen jego.)

Paryż, 23. paźdz. Minister finansów przyzwolił na bezpłatne wydawanie żołędzi z lasów skarbowych dla tuczenia nierogacizny, za którą-to żołędź potąd pobierano pewną należytość. Podobne uwzględnienie trwać ma przez całą zimę $18^{53}/_{54}$. i chciano przez to uboższej klasie mieszkańców podać sposobność do oszczędzenia zboża i kartofli używanych na wytuczenie nierogacizny, i przy niezwykłej drożyźnie teraźniejszej obrócić to na własne wyżywienie.

Prefekt policyi w Paryżu kazał ogłosić publicznie dawniejsze z roku 1840 postanowienia względem sprzedaży chleba i cen jego. Według tego więc należy chleb ważący więcej niż jeden kilogram sprzedawać tylko na wagę, a piekarze muszą pieczywo swoje odważać publiczności w ten sam sposób, jak rzeźnicy mięso w jatkach.

W Paryżu i po departamentach zabrano do 15.000 egzemplarzy broszury Ledru-Rollina i innych pism przeciw teraźniejszemu rządowi wydanych. *(W. Z.)*

(Komisya w sprawie kolei żelaznych. — Ceny zboża idą w górę. — Zasiewy ozime. — Stan powietrza.)

Paryż, 24. paźdz. Rząd mianował komisyę złożoną ze znawców rzeczy dla rozpoznania przyczyn sprowadzających lub mogących sprowadzić nieszczęśliwe na kolejach żelaznych wypadki.

Ceny zboża podniosły się zeszłego tygodnia na wszystkich bez wyjątku targach. Zasiewy ozime miejscami nienajlepsze; w Normandyi porobiły ślimaki znaczną w nich szkodę. Słoty przerwały temi dniami prace rolnicze. Biskupi w Arras, Nantes, Rennes i Angers nakazali modły publiczne na uproszenie lepszej pogody. *(Zeit.)*

(Okólnik nowego patryarchy greckiego.)

Paryż, 25. paźdz. Do dziennika „*Patrie*" donoszą z Konstantynopola o okólniku nowego greckiego patryarchy Anthimos, w którym protestuje silnie przeciw prawom, jakich się Rosya pod względem żyjących w Turcyi Greków domaga. *(W. Z.)*

(Smierć jenerała hrabi Neuilly.)

Paryż, 25. paźdz. „*Journal de la Marne*" donosi, że jenerała hrabię de Neuilly znaleziono około siódmej godziny rano o kilka kroków od jego hotelu konającego na ulicy. Jenerał zamyślał był udać się na polowanie i wstąpił wpoprzód do mieszkającego niedaleko kapitana jeneralnego sztabu pana de Laporte, i miał z nim tak zaciętą sprzeczkę, iż pan de Laporte wypalił do hrabiego Neuilly z pistoletu, nabitego dwiema kulami, i przeszył mu piersi. Jenerał miał jeszcze tyle siły, iż zeszedł z pierwszego piętra i zaszedł aż do bramy swego pomieszkania, gdzie padając, wyrzekł jeszcze te słowa: „Nikczemnik zamordował mnie". Kapitan de Laporte stawił się sam przed sądem wojennym. *(Abbld. W. Z.)*

Włochy.

(Proces przeciw odpowiedzialnemu wydawcy dziennika „Voce della Liberta".)

Turyn, 23. paźdz. Donosiliśmy niedawno, że prokurator państwa na wezwanie francuskiego ambasadora wytoczył proces przeciw odpowiedzialnemu wydawcy dziennika „Voce della Liberta" dla dwóch zelżywych artykułów przeciw Cesarzowi Francuzów. Wczoraj prowadził właściwy dyrektor tego artykułu adwokat Brofferio obronę obżałowanego przed trybunałem pierwszej instancyi, przyczem dla usunięcia odpowiedzialności od siebie, po imieniu nazwał obydwóch autorów inkryminowanych artykułów „La Cecilia" i „dall' Ongara. Jeden z tych autorów wydalony jest z państw piemonckich, a drugiemu wzbroniony był zawsze wstęp do Piemontu. Mimo to skazał trybunał obżałowanego na jednomiesięczne więzienie i na karę pieniężną w kwocie 200 franków. Jestto pierwszy raz, że ustawa względem druku z roku 1850 została zastósowana.

Adwokat Ghisolfi, wydawca dziennika „Impartiale e vero amico del popolo" został uwięziony. *(Abbd. W. Z.)*

(Okólnik względem uregulowania serwitutów dla utrzymania dworu kardynałów, legatów i delegatów. — Środki przeciw pozornym bankructwom.)

Rzym, 14go paźdz. Niedokładne prawodawstwo nasze nie przewidziało potrzeby oznaczenia jasno i zwięźle serwitutów dla utrzymania dworu dawniejszych kardynałów-legatów lub delegatów i kosztów w tej mierze przypadających gminom. Dawnemi czasy, kiedy-to lud z większą był dla rządu przychylnością, a w ogóle daleko był lojalniejszy, wyprzedzano się na prowincyi w uprzejmem przyjęciu nowo-przybywających legatów, i starano się z wszelką wytwornością o zaspokojenie ich potrzeb i przygotowanie im wygód domowych, począwszy od piwnicy aż do strychu. To wszystko jednak teraz ustało, a najhojniejsze niegdyś komuny uchylają się od wszelkich kosztów, i bez żadnej uwagi na zachowywany potąd zwyczaj w tym względzie. Okólnikiem więc z 28. z. m. uregulowano tę sprawę. Postanowiono mianowicie, że z dniem 1. stycznia 1854 dostarczać mają prowincye dla delegatów i ich dworu potrzebne fundusze na sprawienie przyzwoitych mebli i sprzętów domowych, kuchennych, stołowych, tudzież na zakupienie światła i drzewa opałowego. W miejscach nie posiadających na to funduszu, zaprowadzony ma być nowy w tym względzie podatek komunalny. — Coraz częstsze bankructwa, po których z czasem krydaryusze tacy występują ze znacznym majątkiem, zwróciły uwagę rządu. Zwykle wydarzało się w takim razie, że krydaryusz zapisał wprzód cały swój majątek na imię żony, i tem się chronił od sekwestru. Teraz zaś rozporządzono, ażeby notaryusze spisywali przy zawarciu kontraktu ślubnego posag narzeczonej w szczególności, a osobny znów urzędnik zająć się ma detaxacyą tego majątku. Dokument ten podpisać ma także i narzeczony. Każdy nabytek majątkowy żony w drodze sukcesyi ma być następnie protokołowany, a status quo majątku małżonki w aktach publicznych złożony. *(Berl. Ztg.)*

Niemce.

(Dekret gabinetu pruskiego.)

Berlin, 26. paźdz. Dekretem gabinetu z 30. grudnia 1851 rozporządzono, że w tym wypadku, gdyby kto ze skazanych za zdradę stanu lub obrazę majestatu upraszał o rehabilitacyę, mają rządy osobno o tem donosić. Minister spraw wewnętrznych pozostawił więc rządom do woli rozpoznanie prożby o rehabilitacyę nawet przy innych zbrodniach już ukaranych, a to stosownie do rodzaju zbrodni, wielkości kary i znaczenia skondemnowanego. Mianowicie zaś mogłoby to nastąpić przy wszystkich zbrodniach przeciw zewnętrznemu i wewnętrznemu bezpieczeństwu państwa, np. przy wszczętym rokoszu itp. *(W. Z.)*

(Decyzya władzy rządowej w sprawie żydowskich właścicieli gruntów.)

Berlin, 26. paźdz. Żydowscy właściciele gruntów, którzy się wzbraniali opłacać ciążące na ich posiadłości kwoty na utrzymanie chrześciańskich systemów kościelnych w okręgu gminy, otrzymali od przynależnych władz rezolucyę, że według zasiągniętej dla

---

ślady fosy tej potąd jeszcze istnieją. Dalej znajduje się mała warownia *Hirsowa*, gdzie pod zasłoną dział fortecznych utrzymują w czasie pokoju most łyżwowy. Od Hirsowy aż do ujść Dunaju i nieco głębiej jeszcze w kraju ciągną się rozległe i błotne równiny, poprzecinane wielkiemi jeziorami; kilka źle utrzymywanych gościńców stanowi komunikacyę pomiędzy położonemi tam wioskami i miasteczkami. Okolica tamtejsza jest bardzo urodzajna, obfituje w zboże i ma dobre pastwiska dla rogacizny. Warownie Maczyn, Isaczi i Tulcza znajdujące się w blizkości ujść Dunaju są raczej warownemi ostępami niż istotnemi twierdzami; służą na obserwacyę brzegu przeciwległego, i można z nich razić ogniem działowym przepływające okręta. Dawniej zasłaniały tę część Dunaju dwie wielkie twierdze Izmail i Braiłów, lecz obydwie odpadły od Turków na mocy traktatu adryanopolskiego z roku 1829. Poniżej *Tulczy* tworzy Dunaj deltę, i wpada do czarnego morza trzema ramionami, a mianowicie Kilią, Suliną i St. Georges. Wszakże tylko ujście Suliny spławne dla większych okrętów, i zostaje w posiadaniu Rosyan. — Wiedzieć przytem jeszcze należy, że przyległe Dunajowi okolice nieprzystępne są porą zimową, zwłaszcza że dla ciągłych deszczów gościńce całkiem rozmakają i wszelkie operacye wojenne wstrzymują. Podczas tej pory słotnej powstają tam nieprzejźrzane i nieprzebyte trzęsawiska, a transport lądowy jest natenczas wielce utrudniony, szczególnie zaś niepodobna-by przeprowadzić tamtędy dział i furgonów z amunicyą. Jedna tylko jazda nieregularna turecka lub kozacka mogłaby przebrnąć tamtędy. Podczas dawniejszych wypraw wojennych cofali się zawsze Rosyanie późną jesienią na leże do Wołoszczyzny, i wysełano tylko patrole kozackie na prawy brzeg turecki, trzymając przytem w ręku przyczołki mostów i inne obronne stanowiska. Zwykle zamarzają zimą okolice tamtejsze, a chociaż Wołoszczyzna i Bulgarya mają równe z Prowancyą i Toskaną położenie geograficzne, mimo-to jednak panuje tam tęga zima dla mroźnych wiatrów północno-wschodnich, wiejących ze stepów rosyjskich i z wyżyn azyatyckich. Prawie co-zimy marznie Dunaj, a kiedy lody zaczynają się łamać, natenczas rzeka ta wylewa szeroko i niedozwala żadnego przystępu.

Z wyższego rozkazu zaleciły starostwa obwodowe rzeźnikom partykularnym stósowniejsze postępowanie przy ściąganiu skór bydlęcych, które odbywa się nadymaniem zapomocą mieszka i chroni skóry od nadkrawywania.

Pewien Anglik, który niedawno przybył do Southampton, odbył podróż do-koła świata w $6^1/_2$ miesiącach. Z Anglii odpłynął na okręcie wiozącym wychodźców, i dostał się na nim aż do zatoki Moreton w Australii. Ztamtąd udał się do Valparaiso, zkąd odpłynął paropływem do cieśniny Panama, a po jej przebyciu powrócił do Anglii na wyspy antylskie i św. Tomasza. Na pokładzie więc dwóch okrętów żaglowych i trzech parópływów uskutecznił p. Nicholson podróż, do której odbycia potrzeba było dawniej trzy lat przynajmniej. Niezadługo urządzona będzie komunikacya parópływów na wszystkich punktach, a wtenczas będzie można podróż tę odbyć w przeciągu trzech miesięcy.

podobnych wypadków rezolucyi ministra spraw wewnętrznych, nastąpić może administracyjna egzekucya dla uzyskania zaprzeczonych należytości. *(A. B. W. Z.)*

(Kordon rosyjski ściągnięty.)

Tilsit, 21. paźdz. Pociągnięty ze strony rosyjskiej drugi kordon dla wzmocnienia straży pogranicznej w sile 4—5000 żołnierzy, został ściągnięty. Tylko około 500 żołnierzy przydzielono do właściwej straży pogranicznej. *(Abl. W. Z.)*

(Czynność deputacyi stanowych w Dreznie.)

Drezno, 25. paźdz. Zgromadzone tu stanowe deputacye rozpoczęły już swoją czynność, a według doniesień *Dresd. Journ.* ukończyła deputacya Izby pierwszej właśnie obrady nad częścią powszechną kodeksu cywilnego. Również i deputacya Izby drugiej ukończyła zeszłego tygodnia obrady nad porządkiem karnych procesów, a projekta względem wymierzenia kary za uszkodzenie kolei żelaznych i telegrafów, tudzież za popełnione kradzieże lasowe w polach, w ogrodach i stawach zarybionych będą zapewne jeszcze w tym tygodniu załatwione. *(W. Z.)*

(Rozporządzenie rządu w Hessen-Kassel.)

Kassel, 20. paźdz. Wysokim dekretem rozporządzono zwierzchnościom miejscowym mieć baczne oko na te osoby wojskowe, które 1) do ministeryum wojny podały prośbę o uwolnienie ich całkiem od służby wojskowej, lecz odmowną w tej mierze otrzymały odpowiedź; 2) majątki swoje w kraju wyprzedawają; 3) których familie chcą kraj opuścić, a z któremi jednak się w tym zamiarze niełączą; 4) które niemają żadnego zarobku i utrzymania, i dla opędzenia potrzeb życia zamierzają choćby tylko tymczasowo udać się do kraju obcego; 5) które w ogólności chcą wyjść z kraju rodzinnego i są tego zdania, że nawet przed otrzymaniem jeszcze poświadczenia uwalniającego ich od wszelkiej powinności wojskowej w cywilnych ich stosunkach mają się z kraju rodzinnego wydalić." Zwierzchności miejscowe mogą więc w razie powzięcia wiadomości o zamiarze tajemnego wychodźtwa osób do gminy należących, a nieopatrzonych paszportem wojskowym — a właściwie nieuwolnionych jeszcze ze związku poddańczego, donieść o tem natychmiast urzędowi landratowskiemu lub komendzie wojskowej. Na mocy tego rozporządzenia przytrzymano i zawrócono już wiele osób z drogi do Bremy. *(W. Z.)*

Rosya.

(Restauracya Kremlu polecona architekcie Thunowi.)

Moskwa, 20. paźdz. Tutejszy architekta Thun otrzymał zlecenie zrestaurować Kreml zupełnie w pierwotnym stylu; jestto styl byzantyński w ozdobach wewnętrznych. Postąpił już znacznie w tej pracy. Zarazem wypracował on także rysunek do monumentu, który książę Demidoff każe wystawić w Karlsbadzie na pamiątkę pobytu Piotra Wielkiego w r. 1712 w tem mieście. Tym pomnikiem będzie słup ozdobiony w stylu byzantyńskim, na którym stać będzie popiersie Cesarza. Piedestal będzie z politerowanego granitu z czterma słupami połączonemi łańcuchem bronzowym misternej roboty. Po trzech bokach słupa będą trzy rzeźby przedstawiać historyczne wspomnienia z czasu pobytu Cesarza w Karlsbadzie, a na czwartym będą znane piękne wiersze Puszkina na cześć tego Cesarza. — Thun jest rodowity Rosyanin i pobierał nauki w Rzymie w tamtejszej akademii ze sławnym rosyjskim malarzem Brylowem. *(Berl. Z.)*

Egipt.

(Okólnik ministra spraw zagranicznych.)

Alexandrya, 14. paźdz. Przedwczoraj wyszedł okólnik w języku francuskim, datowany z Kairo 10. października z podpisem Stephan-Beja, ministra spraw zagranicznych, względem zagrożonego zakazu wywozu zboża. Okólnik kończy się temi słowy: „Polecono mi przeto uwiadomić pana, Mości konzulu jeneralny, że aż do dalszego rozkazu wywóz pszenicy, jęczmienia, bobu i kukurudzy z portów Egiptu bezwarunkowo jest zakazany i przytem pozostanie, począwszy od dnia, kiedy wywóz tych gatunków zboża osiągnie sumę 400.000 ardebów.

Dla zapobieżenia trudnościom i ochronienia wszystkich od szkód z tego środka wyniknąć mogących, otrzymał urząd celny rozkaz, ażeby na ten rachunek (400.000 ardebów) pobierał tylko takie cło wywozowe, jakie się opłaca od ładunków zboża gotowych do transportu. *(Zeit.)*

(Podróż Abbas-Baszy.)

Alexandrya, 18. paźdz. Abbas Basza nie powrócił jeszcze dotychczas z Arabii skalistej; zamiar i przeciąg czasu tej podróży są osłonięte tajemnicą i niewiadomo nic pewnego, jakie są w tej mierze postanowienia wice-króla.

Abbas Basza bawił dłuższy czas w pobliżu góry Synai, gdzie od zakonników klasztoru św. Katarzyny nabył grunt, stosowny dla swych zamiarów, i natychmiast kazał tam budować mocno ufortyfikowany pałac, w którym podobnie jak w Benha i Dar El-Beda, część jego skarbów złożona będzie. Z góry Synai udał się Basza do Akaba na wschodniej odnodze skalistego półwyspu, gdzie myśli zaszczycić swą wizytą szczep Beduinów Anesi, którym wychowanie swego ostatniego syna poruczył. Potem dopiero ma powrócić do Kairu albo do swego zamku na puszczy Dar-El-Beda. *(W. Z.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Litogr. koresp. austr. z dnia 31. października pisze: „Według nadesłanych doniesień telegraficznych przekroczyła część armii tureckiej Dunaj pod Kalafatem."

— Prywatna depesza telegraficzna z Paryża z dnia 30. z. m. donosi, że p. *Baraguay d'Hilliers* wyjechał już ze znaczną świtą do Konstantynopola, gdzie obejmie posadę pana De la Cour.

Modena, 29. paźdz. Wolny od cła przywóz pszenicy, kukurudzy i owsa przedłużono do końca czerwca r. p.

Moguncya, 29. paźdz. Müller-Melchiors i drukarz Jörg skazani zostali na trzy- i pięcio-miesięczny areszt w domu poprawy. *(Litogr. koresp. austr.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Kołomyjskim.)

Kołomyja, 19. paźdz. Według doniesień handlowych sprzedawano od 1. do 15. października na targach w Kołomyi, Śniatynie i Kuttach w przecięciu korzec pszenicy po 5r.36k.—5r.15k.—5r. 16k., żyta 4r.9k.—3r.46k.—4r.2k., jęczmienia 2r.54k.—2r.30k.—2r. 38k., owsa 1r.54k.—1r.55k.—1r.48k., hreczki 3r.30k.—3r.12k.—0., kukurudzy 3r.36k.—3r.12k.—3r.30k. Cetnar siana po 44k.—46k.—1r.20k., wełny w Kuttach po 20r. Za sąg drzewa twardego płacono 6r.—8r.24k.—6r., miękkiego 3r.54k.—0—5r.45k. Funt mięsa wołowego kosztował $2^3/_5$k.—$3^1/_5$k.—$3^1/_5$k. i garniec okowity 36k.—1r. 28k.—1r.40k. mon. konw. — Kartofli i nasienia konicza nie było w handlu.

Kurs lwowski.

Dnia 1—2. listopada.		gotówką zł.	gotówką kr.	towarem zł.	towarem kr.
Dukat holenderski	m. k.	5	14	5	17
Dukat cesarski	" "	5	18	5	21
Półimperyał zł. rosyjski	" "	9	15	9	18
Rubel srebrny rosyjski	" "	1	$47^1/_2$	1	48
Talar pruski	" "	1	39	1	40
Polski kurant i pięciozłotówka	" "	1	19	1	20
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	" "	91	25	91	37

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 2. listopada 1853.		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	91	18
Przedano " " 100 po	" "	91	48
Dawano " " za 100	" "	—	—
Żądano " " za 100	" "	—	—

(Kurs wekslowy wiédeński z 2. listopada.)

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg $114^3/_8$ 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt $113^3/_4$ p. 2. m. Hamburg $85^1/_2$ l. 2. m. Liwurna $112^5/_8$ p. 2. m. Londyn 11.8. l. 3. m. Medyolan $112^3/_4$. Marsylia $134^1/_2$ l. Paryż $134^3/_4$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. —.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 31. października o pół. do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio $18^1/_2$. Ces. dukatów obrączkowych agio 18. Ros. imperyały 9.10. Srebra agio 13 gotówka.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 2. listopada.

PP. Gołaszewski Jakób, z Krzywego. — Mięczyński Jan, z Suchodołów.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 2. listopada.

PP. Papara Antoni Zygmunt, do Batiatycz — Ostermann Jerzy, c. k. radzca gub., do Tarnopola. — Baron Wallis, c. k. kapitan, do Bartatowa. — Baron Ende Fryderyk, c. k. kapitan, do Krakowa — Druck Antoni, c. k. podporucznik, do Łańcuta.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 2. listopada.

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.			Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	"	'''	''''				
6 god. zran.	28	3	4	+ 2.5°	+ 6,5°	półn.-wsch.₁	pochmurno
2 god. pop.	28	3	9	+ 6,5°	+ 2,5°	wschodni₂	pogoda
10 god. wie.	28	2	8	+ 3°		"	"

T E A T R.

Dziś: Komed. niem.: „**Der Schulmeister und sein Freund.**"
Jutro: dany będzie na dochód p. Adama *Miłaszewskieg.* wielki dramat w 4 aktach przez J. Korzeniowskiego pod nazwiskiem: „**Sąd Przysięgłych.**"

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* Z c. k. galic. drukarni rządowej.